

SÚHRNNÁ SPRÁVA

o kontrolách vykonaných podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2020

I. ÚVOD

Rozvoj priemyselnej činnosti, zavádzanie nových technológií, používanie nových druhov nebezpečných látok prináša i množstvo negatívnych javov. Jedným z nich je aj pravdepodobnosť vzniku priemyselnej havárie. Táto môže byť spojená s únikom nebezpečných látok, ktorý môže byť toxického i výbušného charakteru. Čo sa týka možnosti vzniku závažnej priemyselnej havárie, medzi najrizikovejšie odvetvia patrí chemický priemysel, petrochemický priemysel ako aj veľkoobchod s pevnými, kvapalnými a plynými palivami a chemickými výrobkami. Takéto mimoriadne udalosti môžu spôsobiť nielen veľké materiálne škody, ale hlavne môžu vážne ohroziť zdravie, životy ľudí a životné prostredie.

História priniesla množstvo priemyselných havárií s následkami na životoch a zdraví ľudí (napr. v roku 1976 v talianskom meste Seveso únik dioxínu spôsobil hromadnú otravu, v roku 1984 v Bhopáli v Indii unikol metylizokyanát, v roku 2000 pretrhnutie hrádze banského odkaliska v rumunskom Baia Mare so zamorením kyanidmi celého úseku vodného toku Tisa, ktorý je ľavostranným prítokom vodného toku Dunaj. Všetky tieto udalosti boli spôsobené predovšetkým nevhodnou manipuláciou s nebezpečnými látkami a zlyhaním ľudského faktora. Po následkoch veľkých priemyselných havárií v Európe ako aj vo svete prijala Európska únia v roku 1982 smernicu o veľkých havarijných nebezpečenstvách, ktorá bola transponovaná do legislatívy Slovenskej republiky v roku 2002 zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý bol zrušeným zákonom č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „*zákon o závažných priemyselných haváriách*“).

Zákon o prevencii závažných priemyselných havárií je „preventívnym“ zákonom, ktorého primárnym cieľom je predchádzať vzniku takýchto havárií a aby sa obmedzili následky na zdravie ľudí, životné prostredie a majetok. Zákon o prevencii závažných priemyselných havárií ustanovuje podmienky a postup pri prevencii závažných priemyselných havárií v podnikoch s prítomnosťou nebezpečnej látky a na obmedzovanie ich následkov na zdravie ľudí, životné prostredie a majetok.

Slovenská inšpekcia životného prostredia - útvar inšpekcie ochrany vôd (*ďalej len „inšpekcia“*), ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií, vykonáva štátny dozor, v rámci ktorého zabezpečuje koordináciu kontrolnej činnosti podľa tohto zákona už od roku 2004.

V roku 2020 kontroly na úseku prevencie závažných priemyselných havárií koordinovali odbory inšpekcie ochrany vôd Inšpektorátov životného prostredia Slovenskej inšpekcie životného prostredia (*ďalej len „OIOV“*) za účasti orgánov štátnej správy (okresné úrady v sídle krajov, okresné úrady, Národný inšpektorát práce a inšpektoráty práce, krajské riaditeľstvá Hasičského a záchranného zboru a okresné riaditeľstvá Hasičského a záchranného zboru, Úrad verejného zdravotníctva a Regionálne úrady verejného zdravotníctva, Hlavný banský úrad a obvodné Banské úrady).

Pre zabezpečenie koordinácie kontrolnej činnosti orgánov štátnej správy (ďalej len „OŠS“) vykonávajúce kontrolu podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií boli v roku 2020 realizované koordinačné porady online formou na úrovni ústredných OŠS a regionálnych OŠS. Cieľom porady na úrovni ústredných orgánov bolo prerokovanie vykonávania koordinovaných kontrol a vyhodnotenie spolupráce s jednotlivými OŠS vykonávajúcimi kontrolu podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a prerokovanie návrhu plánu koordinovaných kontrol na rok 2021.

Cieľom porád na regionálnej úrovni OŠS bolo prerokovanie vykonávania kontrol koordinovaným spôsobom v podnikoch/prevádzkach ako aj postup a rozsah vykonania týchto kontrol a určenie konkrétneho objektu, kde sa bude vykonávať kontrola (závod, prevádzka, resp. zariadenie) ako aj prípravu návrhu plánu koordinovaných kontrol na rok 2021.

II. VÝSLEDKY KONTROL

V roku 2020 bolo podľa schváleného plánu bežných kontrol plánovaných 56 kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií. V dôsledku pandémie a preventívnych opatrení na zamedzenie šírenia akútneho respiračného syndrómu spôsobeného novým koronavírusom 2019-nCoV, bola kontrolná činnosť znížená a OIOV vykonali celkovo 41 kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií.

Z celkového počtu vykonaných kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií 41 bolo 40 plánovaných kontrol v rámci plánu bežných kontrol a 1 kontrola bola vykonaná ako mimoriadna, ktorej cieľom bolo preveriť celkové množstvo nebezpečných látok prítomných v podniku a z toho vyplývajúce povinnosti pre prevádzkovateľa podniku podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií (*LAMPOGAS.sk s.r.o., Pezinok*).

Ďalej z celkového počtu 40 vykonaných kontrol bolo 5 kontrol v roku 2020 začatých, ale ukončené boli až v roku 2021 a preto nebudú ďalej v tejto správe hodnotené. Ide o 4 podniky kategórie B (*DUSLO a.s., Šaľa, pracovisko Bratislava; Mondi SCP, a.s., Ružomberok; MSM Nováky, a.s. – prevádzkareň Trnava pri Laborci; Chemko a.s., Slovakia, Strážske*) a v 1 podniku kategórie A (*Gas Logistic a.s., - prevádzkareň Čierna nad Tisou*).

Z celkového počtu ukončených plánovaných bežných kontrol 35 na rok 2020 vykonali OIOV 3 kontroly v podnikoch kategórie A a 31 kontrol v podnikoch kategórie B.

Prehľad o vykonaných kontrolách v roku 2020 a rozdelenie podnikov podľa územnej pôsobnosti OIOV je v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1

OIOV	podnik zaradený do kategórie A		podnik zaradený do kategórie B		spolu	
	kontroly	porušenie zákona	kontroly	porušenie zákona	kontroly	porušenie zákona
	počet					
BA	0	0	6+1*	0	6+1*	0
SPNR	1	0	6	0	7	0
ZA	1	0	3+1**	0	4+1**	0
BB	1	0	9	1	10	1
KE	0	0	7	0	7	0
spolu	3	0	31+1*+1**	1	34+1*+1**	1

BA - Bratislava, SPNR - stále pracovisko Nitra, ZA - Žilina, BB - Banská Bystrica, KE – Košice

*/- mimoriadna kontrola (*LAMPOGAS.sk, s.r.o., Pezinok*)

***/- podnik vyradený z evidencie podnikov A a B (Explosia SK s.r.o., sklady Sklené)*

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že v roku 2020, pri dodržaní zákonom stanoveného intervalu kontrol, najviac kontrol zameraných na prevenciu závažných priemyselných havárií vykonal OIOV Banská Bystrica (10 kontrol).

Z celkového počtu kontrol (36) vykonali OIOV 1 mimoriadnu kontrolu, ktorá bola zameraná na preverenie celkových množstiev nebezpečných látok prítomných v podniku (*LAMPOGAS sk. s.r.o. Pezinok*). Vykonanou kontrolou bolo zistené, že podnik (*LAMPOGAS sk. s.r.o. Pezinok*) na základe prítomnosti nebezpečných látok nespadá pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií a preto nemal povinnosť sa zakategorizovať.

Ďalej z vykonanej kontroly v podniku *Explosia SK s.r.o., sklady Sklené* (podnik kategórie B), ktorá bola zameraná na preverenie oznámenia o vyradení podniku na základe oznámenia zo dňa 15.04.2020 (aktualizácia oznámenia o zaradení podniku týkajúca sa trvalého zastavenia prevádzky Sklady priemyselných trhavín a rozniecovadiel Sklené prevádzkovaných spoločnosťou Explosia SK s.r.o. ku dňu 30.04.2020). Vykonanou kontrolou bolo zistené, že podnik Explosia SK, s.r.o., Sklady priemyselných rozniecovadiel a trhavín Sklené nesplňa kritériá pre zaradenie podniku do kategórie „B“ ani „A“, v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 zákona 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na základe oznámenia je vyradený z evidencie podnikov spadajúcich pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií.

Koordinované kontroly sa vykonávali v súlade so zákonom o prevencii závažných priemyselných havárií, zákonom č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Koordinované kontroly boli zamerané predovšetkým na to, či prevádzkovateľ je schopný preukázať, že prijal opatrenia na prevenciu závažných priemyselných havárií s ohľadom na činnosti vykonávané v podniku t.j., či údaje a informácie uvedené v dokumentoch vypracovaných na základe zákona o prevencii závažných priemyselných havárií (napr. bezpečnostná správa, vnútorný havarijný plán, podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva alebo iné dokumenty prevádzkovateľa) adekvátne vyjadrujú podmienky v podniku/prevádzke, vrátane možných vonkajších zdrojov rizika, aj so zabezpečením príslušných prostriedkov na zdolanie závažnej priemyselnej havárie a obmedzenie jej následkov, zabezpečenie záchrannej služby ako aj informovanie verejnosti.

V rámci koordinovaných kontrol zástupcovia OŠS v kontrolovaných prevádzkach vykonali vizuálnu obhliadku za účelom preverenia, či predložená dokumentácia bola vypracovaná v súlade s platnými právnymi predpismi na úseku prevencie závažných priemyselných havárií a zodpovedá skutočnému stavu pri používaní nebezpečných látok.

Menný zoznam podnikov, v ktorých bola vykonaná kontrola podľa zákona č. 128/2015 Z. z. je uvedený v prílohe č. 1.

Na základe výsledkov vyplývajúcich z vykonaných kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných sa v tejto správe nebude ďalej hodnotiť podnik, ktorý bol vyradený z evidencie podnikov A a B (*Explosia SK s.r.o., sklady Sklené*) a 1 podnik, ktorý nemal povinnosť sa zakategorizovať (*LAMPOGAS.sk, s.r.o., Pezinok*), t.j. celkovo bude hodnotených 34 kontrol.

1. Rozdelenie podnikov spadajúcich pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií podľa územného členenia

Rozdelenie podnikov spadajúcich pod cit. zákon o prevencii závažných priemyselných havárií podľa územného členenia SR je uvedené v grafe č. 1

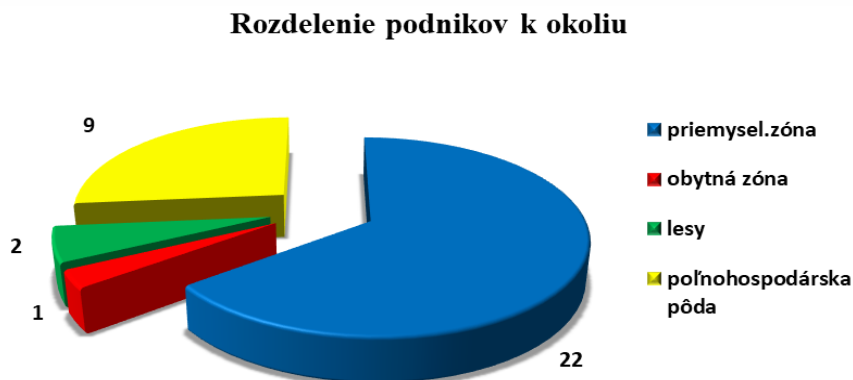
graf č.1

2. Umiestnenie podnikov spadajúcich pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií

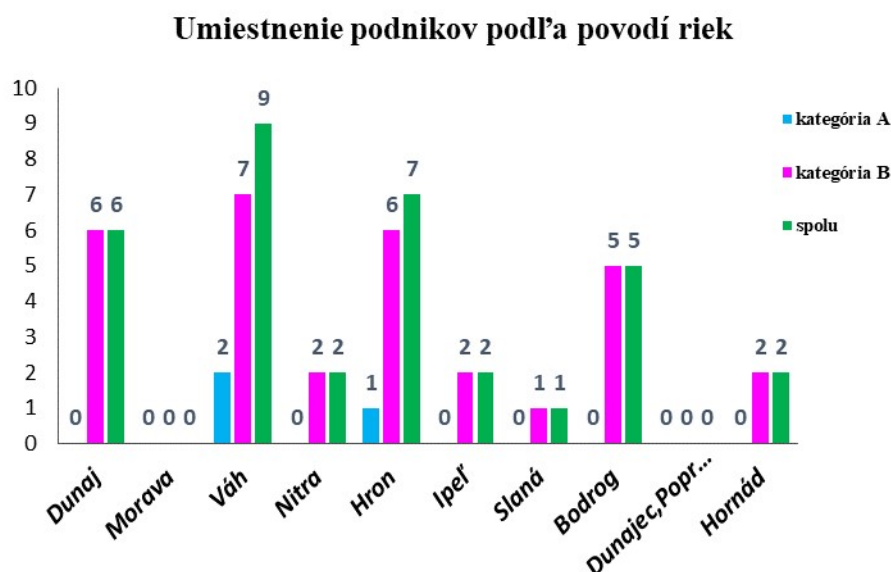
Rozdelenie podnikov podľa OIOV vzhľadom na ich umiestnenie k okoliu, chránenej vodohospodárskej oblasti, chránenej krajinskej oblasti a podľa povodí riek s predpokladom ovplyvnenia hraničného profilu je uvedené v grafe č. 2 a v grafe č. 3. Z uvedeného prehľadu v grafe č.2 vyplýva, že najviac podnikov je umiestnených v priemyselných zónach.

graf č.2

V obytnej zóne je umiestnený podnik *Saneca Pharmaceuticals Hlohovec, a.s. Hlohovec*.

graf č. 3

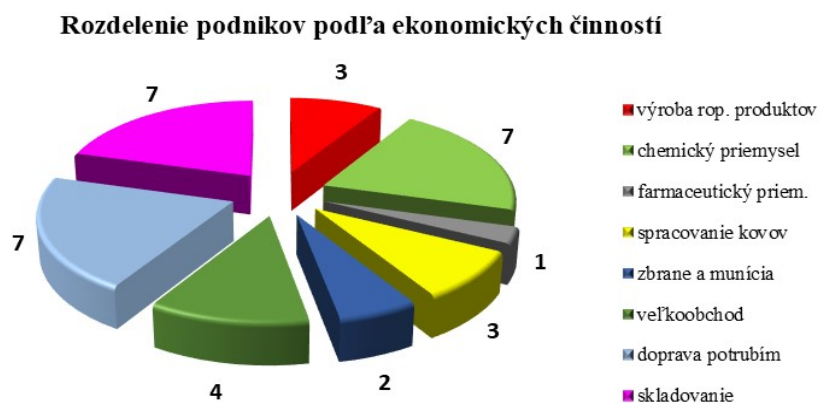
Kontrolované podniky/prevádzky v roku 2020 spadajúce pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií sa nachádzali najmä v medzinárodnom povodí rieky Dunaj. V medzinárodnom povodí rieky Visly nebola vykonaná žiadna kontrola spadajúca pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií.

Podnik, ktorý môžu ovplyvniť hraničný profil vodného toku s Maďarskou republikou sa nachádza v okrese Bratislava (*SLOVNAFT, a.s. - areál Bratislava*).

3. Rozdelenie podnikov spadajúcich pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií podľa ekonomických činností

Rozdelenie podnikov podľa ekonomických činností SK NACE Rev.2 (klasifikácia ekonomických činností podľa vyhl. ŠÚ SR č. 306/2007 Z.z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia ekonomických činností) je uvedený v grafe č. 4.

graf č. 4

Ako vyplýva z vyššie uvedeného grafu č. 4, kontroly podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií boli v roku 2020 vykonané hlavne v podnikoch zameraných na výrobu chemikálií a chemických produktov, v podnikoch, kde činnosť je zameraná na dopravu potrubím a na skladovanie a uskladňovanie vybraných nebezpečných látok, ako aj vo veľkoobchodoch s pevnými, kvapalnými a plynými palivami, chemickými výrobkami.

4. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie A

V roku 2020 boli vykonané celkovo 3 kontroly v podnikoch kategórie A (*REAL-H.M. s.r.o., M.R. Štefánika 3/17, 945 01 Komárno- prevádzka Nitrianska 136, 940 01 Nové Zámky; KONŠTRUKTA-Defence, a.s., Dubnica nad Váhom; Železiarne Podbrezová, a.s. Podbrezová – Starý závod*).

Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikov kategórie A vyplynulo, že kontrolované podniky si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií.

6. Kontrolné zistenia v podnikoch kategórie B

V roku 2020 bolo v podnikoch kategórie B, vykonaných celkovo 31 kontrol. Z vykonaných koordinovaných kontrol podnikov B vyplynulo, že kontrolované podniky si splnili povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 128/2015 Z.z., okrem spoločnosti *CMK, s.r.o., Žarnovica*, kde vykonanou kontrolou bolo zistené, že podnik nemá rozhodnutie o súhlase s aktualizáciou bezpečnostnej správy za obdobie od 10.10.2019 do 19.11.2019, čím porušil ustanovenia § 8 ods. 5 zákona č. 128/2015 Z. z. Za uvedený nedostatok bude spoločnosti *CMK, s.r.o., Žarnovica* v správnom konaní v roku 2021 uložená pokuta.

7. Pokuty a opatrenia na nápravu

V roku 2020 OIOV neuložili podnikom v správnom konaní opatrenia na nápravu podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií.

Na základe nedostatkov vyplývajúcich z kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií v roku 2020 inšpekcia v správnom konaní uložila sankčný postih 2 spoločnostiam a to spoločnosti *Enwoy Gas, s.r.o. – prevádzka Distribučné centrum LPG Trebišov* vo výške 5 000 eur a spoločnosti *Messer Tatragas spol. s r.o., Odbytový sklad Žilina* vo výške 2 000 eur a 1 subjektu bude v správnom konaní uložený sankčný postih v roku 2021.

III. Mimoriadne kontroly

Inšpekcia v rámci kontrolnej činnosti vykonala aj 1 mimoriadnu kontrolu podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií. Táto kontrola bola vykonaná na základe požiadavky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (*LAMPOGAS.sk s.r.o., Pezinok*). Predmetná kontrola bola vykonaná samostatne miestne príslušným OIOV, resp. v súčinnosti so zástupcami miestne príslušného okresného úradu v sídle kraja, odboru starostlivosti o životné prostredie.

Z vykonanej kontroly vyplynulo, že spoločnosti LAMPOGAS.sk. s.r.o., Pezinok na základe prítomnosti nebezpečných látok v podniku nevyplynula povinnosť sa zakategorizovať podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií.

IV. BEZPEČNOSTNÉ SPRÁVY

SIŽP ako orgán štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií sa okrem iného vyjadruje aj k bezpečnostným správam. V roku 2020 sa OIOV v rámci spolupráce orgánov štátneho dozoru vo veciach prevencie závažných priemyselných havárií, v súlade s § 23 ods. 5 písm. f) v spojitosti s § 8 ods. 6 zákona o prevencii závažných priemyselných havárií vyjadrovali k 1 návrhu bezpečnostnej správy (*MSM Nováky, a.s., prevádzkareň Dubnica nad Váhom*) a 5 bezpečnostným správam (*Duslo a.s., pracovisko Bratislava, HOPI SK s.r.o., pracovisko Senec, Duslo, a.s., Šaľa, Zväz pre skladovanie zásob, a.s., Terminál Horný Hričov, HOMERTON COMPANY, s.r.o., sklady výbušnín Strážske*).

V. ZÁVER

V roku 2020 bolo podľa schváleného plánu bežných kontrol plánovaných 56 kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií. V dôsledku pandémie a preventívnych opatrení na zamedzenie šírenia akútneho respiračného syndrómu spôsobeného novým koronavírusom 2019-nCoV, bola kontrolná činnosť znížená a OIOV vykonali podľa schváleného plánu bežných kontrol celkovo 40 kontrol podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií, z čoho 5 kontrol bolo vykonaných v roku 2020, ale ukončené boli až v roku 2021 a preto budú hodnotené v správe za rok 2021. 1 kontrola bola vykonaná mimo schváleného plánu bežných kontrol na rok 2020, a bola vykonaná ako mimoriadna kontrola.

Z celkového počtu plánovaných bežných kontrol (56) nebolo vykonaných 16 bežných kontrol z dôvodu pretrvávajúcej situácie so šírením akútneho respiračného syndrómu Covid-19 a preto tieto kontroly boli zaradené do plánu bežných kontrol na rok 2021 a budú vykonané prednostne, hneď ako bude situácia v krajine priaznivá a budú uvoľnené opatrenia.

Z vykonaného a ukončeného počtu bežných kontrol (35) na rok 2020, podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií sa zistilo, že v 1 prípade sa podnik vyradil z evidencie podnikov A a B (*Explosia SK s.r.o., sklady Sklené – podnik kategórie B*) a na základe vykonanej mimoriadnej kontroly v 1 podniku (*LAMPOGAS.sk, s.r.o., Pezinok*), bolo kontrolou zistené, že podnik nemal povinnosť sa zakategorizovať.

Z vykonaných kontrol v roku 2020 vyplynulo, že z celkového počtu podnikov spadajúcich pod zákon o prevencii závažných priemyselných havárií bolo v 1 podniku kategórie B (*CMK, s.r.o., Žarnovica*) zistené porušenie zákona na úseku prevencie závažných priemyselných havárií.

K najčastejším nedostatkom vyplývajúcich z kontroly zákona o prevencii závažných priemyselných havárií možno zaradiť nepredloženie právoplatného rozhodnutia o súhlase s bezpečnostnou správou alebo jej aktualizáciou.

Menný zoznam podnikov, v ktorých sa vykonala kontrola podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2020

por. číslo	kontrolovaný subjekt	kat.	porušenie zákona/ správny delikt	výška pokuty (euro)
1	Agility Logistics, s. r. o. Senec	B		
2	HOPI SK s.r.o.; Diaľničná cesta 4416/18, Senec	B		
3	SLOVNAFT, a. s. Bratislava, areál Bratislava	B		
4	Brenntag Slovakia s. r. o., Bratislava, obchodné stredisko Pezinok	B		
5	DSV Slovakia, s. r. o. Senec - Produkčná a skladovacia hala D10	B		
6	DSV Slovakia, s. r. o. Senec - skladovacia hala D24	B		
7	TRANSPETROL a.s., Bratislava, prečerpávací stanica č. 5 Bučany	B		
8	TRANSPETROL a.s., Bratislava, prečerpávací stanica č. 4 Tupá	B		
9	Spoločnosť pre skladovanie, a.s., Trakovice, prečerpávací stanica Bučany	B		
10	Spoločnosť pre skladovanie, a.s., Trakovice, prečerpávací stanica Tupá	B		
11	Saneca Pharmaceuticals a.s., Hlohovec	B		
12	Duslo a.s., Šaľa, areál Šaľa	B		
13	REAL-H.M. s.r.o., M.R.Štefánika 3/17, 945 01 Komárno- prevádzka Nitrianska 136, 940 01 Nové Zámky	A		
14	PROBUGAS a.s. Bratislava – prevádzka Martin	B		
15	ZVS holding, a.s. Dubnica nad Váhom	B		
16	KONŠTRUKTA-Defence, a.s., Dubnica nad Váhom	A		
17	MSM Nováky a.s., prevádzkareň Dubnica nad Váhom	B		
18	Železiarne Podbrezová, a.s. Podbrezová - Starý závod	A		
19	CMK, s.r.o., Žarnovica	B	§ 8 ods. 5	
20	SLOVNAFT, a.s. , Bratislava, prevádzka Terminál a Produktovod PS 25 Stožok	B		
21	Zväz pre skladovanie zásob, a.s. , Bratislava. prevádzka Terminál Stožok	B		
22	SLOVECA SASOL SLOVAKIA s r.o., Bratislava, závod Nováky	B		
23	Zväz pre skladovanie zásob, a.s., Bratislava, prevádzka Terminál Hronský Beňadik	B		
24	Slovalco, a.s., Žiar nad Hronom	B		
25	FORTISCHEM, a.s. Nováky	B		
26	TRANSPETROL, a.s. Bratislava - prečerpávací stanica č. 3 Rimavská Sobota	B		
27	EVONIK FERMAS, s.r.o. Slovenská Ľupča	B		
28	TRANSPETROL, a.s. Bratislava, PS 2 Moldava n/Bodvou	B		
29	DIAKOL Strážske, s.r.o. Strážske	B		
30	SSE Slovakia, s.r.o., Humenné	B		
31	TRANSPETROL, a.s., Bratislava, PS 1 Budkovce	B		
32	Duslo, a.s. – úsek výroby Strážske	B		

33	FLAGA, s.r.o. Bánovce n/Ondavou	B		
34	SLOVNAFT, a.s., Bratislava - terminál Kapušany	B		
35	LAMPOGAS.sk, s.r.o., Pezinok	<i>mimoriadna kontrola</i>		
36	Explosia SK s.r.o – sklady priemyselných trhavín a roznecovadiel Sklenné	<i>vyraďený do nekatégorizovaného podniku</i>		
37	LAMPOGAS.sk, s.r.o., Pezinok	<i>nespadá pod zákon</i>		